

motion. Särskilt allvarligt är att han inte tar tobakens skadeverkningar med det allvar de förtjänar.

Trots dessa brister är boken väl värd att läsas. Den är schvungfullt skriven, i klassisk pamflettstil.

Sven Ove Hansson

Annorlunda populärvetenskap

Dialogen är en litterär metod som sedan mycket länge använts för pedagogiska eller populärvetenskapliga texter. På senare tid har t ex Douglas Hofstadter utnyttjat formen i sin bok "Gödel, Escher, Bach".

"Metaloger" av Gregory Bateson (Bokförlaget Korpen) är en liten trevlig bok med samtal mellan en far och en dotter om så skilda ämnen som "Varför viftar fransmän?", "Varför har saker konturer?" eller "Vad är en instinkt?".

Med "metalog" menar Bateson en dialog där även samtalsstrukturen återspeglar det ämne som diskuteras. Bara ett fåtal av bokens sju samtal når upp till detta ideal och blir verkliga "metaloger". Ett exempel är "Pappa, varför hamnar saker i oordning?" - ett samtal om entropi, som verkligen hamnar mer och mer i oordning och slutligen avstannar...

Det här är populärvetenskap på ett annorlunda sätt - inte tekniskt inriktad, utan snarare filosofiskt. Batesons metaloger är både roande och lärorika.

Ett distraherande drag är att dottern i första dialogen uppenbarligen är ganska ung, sådär sju - åtta år, men i den sista betydligt äldre. Detta förklaras av att bokens metaloger är skrivna vid olika tidpunkter mellan 1948 och 1969.

-JS

En skeptisk magiker och präst

John Booth, Psychic Paradoxes, Prometheus Books 1986.

Att vara både trollkonstnär och präst är en ovanlig yrkeskombination. Amerikanen John Booth har den. Han har en lång erfarenhet som magiker och underhållare på de stora scenerna. Dessutom är han präst i den unitariska kyrkan.

I båda dessa egenskaper har han reagerat mot charlataneriet om paranormala fenomen. Som trollkonstnär ogillar han att trollkonster utförs under falska förespeglingar, som präst att människors andliga behov utnyttjas av luredrejare. Därför har han också länge ägnat sig åt att kritiskt granska olika påstådda övernaturliga fenomen.

I boken "Psychic Paradoxes" går han igenom främst tre slags fenomen, nämligen tankeläsning, spiritism och spöken. Detta är inte någon vetenskaplig framställning, utan snarare essäistisk. Han har många anekdoter att berätta, bl a följande obetalbara berättelse om Uri Geller:

"Richard Buffum, den lärde kolumnisten på Los Angeles Times, som också är en seglingsentusiast och en erfaren trollkarl, berättade för mig om ett spontant telepatiexperiment som han genomförde med Geller. När de satt till lunch, försökte båda att läsa den andres tanke på ett enkelt föremål. Geller stirrade på Buffum, tänkte efter och ritade en båt. Fel, Buffum hade föreställt sig ett hus. 'Vad tänkte du på?' frågade Buffum. 'En katt', svarade Geller. Helt riktigt hade Buffum ritat en katt på sin egen papperslapp.

'Men så kan man inte göra!' utropade en förbluffad Uri Geller, med vad som måste ha varit en Freudiansk felsägning.

'Jag berättade inte för honom', sa Buffum, 'att det inte var något trick; det var bara ren tur.'

Booths bok är ett stycke alldeles utmärkt sedelärande underhållning.

Sven Ove Hansson